

УДК 330.322.2

Луциків І. – ст. гр. БМс-32

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ

Lutsykiv I.

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

STATE AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT OF THE CONSTRUCTION INDUSTRY IN UKRAINE

Ключові слова: інновації, інноваційна діяльність, будівельна галузь, технології, стратегічний розвиток.

Keywords: innovation, innovation activity, construction industry, technology, strategic development.

Війна в Україні здійснила глибокий вплив на будівельний ринок країни, спричинивши значне скорочення нових будівельних проектів та сповільнення ринкової активності. Багато будівельних компаній стикнулися з проблемами у постачанні матеріалів, зростанні вартості будівництва. На будівельному ринку спостерігається дефіцит робочої сили, зокрема, дефіцит професійних кадрів на будівельних майданчиках у деяких забудовників складає майже 50 %.

До довоєнного періоду на Тернопільщині промисловість будівельних матеріалів розвивалася стабільно. Це було зумовлено достатньо потужною мінеральною сировинною базою в регіоні, яка в значній мірі визначила основні тенденції розміщення та розвитку багатьох підгалузей цієї галузі промисловості.

Згідно з Державним комітетом статистики України, до 2021 року існувала позитивна тенденція, проте вже у 2022 році ситуація суттєво змінилася, зокрема відбувся спад обсягів реалізованої будівельної продукції, рентабельності операційної діяльності та середньорічної кількості найманих працівників у будівництві [1]. Також негативним показником галузі "Будівництво" у 2023 році стало зростання частки збиткових будівельних підприємств. Що стосується загальної площі житлових будівель, прийнятих в експлуатацію в області, то у 2022 році у порівнянні з 2021 роком він скоротився у 2,5 рази, проте у 2023 році цей показник дещо покращився. Також однією із існуючих негативних тенденцій у розвитку будівельної галузі регіону стало скорочення освоєння інвестицій у житлове будівництво.

На жаль, сукупність усіх економічних, фінансових, трудових й технологічних факторів зумовили ситуацію, при якій вітчизняні підприємства будівельного комплексу зараз перебувають на межі розвалу, працюючи на межі своїх можливостей. Тому, актуальним на сьогодні є питання пошуку шляхів виходу будівельної галузі з кризової ситуації.

До факторів, які впливають на розвиток будівельної галузі, визначаючи її напрямки та темпи росту відносяться:

- економічна ситуація: стан економіки країни має величезний вплив на будівельну галузь. Якщо економіка розвивається, зростає попитна спроможність населення та підприємств, то попит на будівельні послуги та матеріали зростає;

- доступність кредитів і інвестицій: будівництво часто потребує значних інвестицій, тому доступність кредитів і інвестиційних можливостей визначає, наскільки активно будуть запускатися нові будівельні проекти;
- стан інфраструктури: якісна інфраструктура (дороги, комунікації, енергетика) сприяє розвитку будівництва. Відновлення та розширення інфраструктури стимулює попит на будівельні послуги;
- демографічні тенденції: зростання населення, міграція людей від села до міст, зміни в розміщенні населення - всі ці фактори впливають на попит на житло та комерційні об'єкти;
- технологічний прогрес: впровадження нових технологій у будівництво може покращити ефективність та якість робіт, знизити витрати на будівництво;
- політична стабільність: нестабільність у політиці та правовій сфері може стати перешкодою для розвитку будівельної галузі, оскільки інвестори часто шукають стабільність та прозорість у правовому середовищі;
- екологічні фактори: зараз увага до екологічних аспектів будівництва зростає. Екологічні стандарти та вимоги можуть впливати на вибір матеріалів та технологій будівництва.

Як показує європейський досвід, головними пріоритетними напрямками структурної реорганізації галузі будівництва є розвиток через розширення, реконструкцію, перепрофілювання та технічне оновлення існуючих промислових об'єктів [2]. Орієнтація на якісну структурну перебудову галузі в умовах ринкової конкуренції має велике значення для визначення пріоритетних напрямків розвитку, зокрема включає такі аспекти:

перехід до підвищення якісних характеристик продукції. Замість простого нарощування обсягів виробництва, важливо підвищувати якість продукції. Це може бути досягнуто шляхом удосконалення традиційних видів продукції та розробки та впровадження нових виробів на основі синтетичної сировини та композиційних матеріалів.

перехід на ресурсозберігаючі технології. Важливо перевести галузь на технології, що зберігають ресурси, включаючи енергію, працю та матеріали. Це вимагатиме впровадження відповідного технологічного обладнання та процесів.

забезпечення екологічної чистоти і безпеки виробництва. Необхідно звертати увагу на екологічну чистоту, безпеку, гігієнічність та комфортність виробництва. Також важливо розвивати виробництво естетичної продукції, що відповідає сучасним стандартам.

Ці напрямки дозволять підприємствам промисловості будівельних матеріалів піднятися на новий рівень якості, ефективності та конкурентоспроможності на ринку. Отже, проблеми забезпечення економічного зростання та прискореного розвитку будівельної галузі є надзвичайно актуальними та гострими, а їх вирішення можливе лише за наявності ефективної нормативно-правової бази.

Література

1. Державний комітет статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Жовтяк Г.А., Волохова І.В. Стан та перспективи розвитку підприємств будівельної галузі. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. Серія: Економіка і управління. 2020. Том 31 (70). № 6. С. 50–55.